GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 200 — *Sâmbătă, 12 (24) Septemvre.* — 1887.

Brașovŭ, 11 Septemvre 1887.

Astăḍĭ ne-a venitŭ la cunoscință cuprinsulŭ discursului, ce l'a ținutŭ ministrulŭ-președinte ungurescŭ Colomau Tisza Mercurĭ în Oradea-mare.

Presupunerea nóstră, că ministrulŭ-președinte se va folosi și de acéstă ocasiune spre a tuna și a fulgera în modulŭ sĕu obicînuitŭ contra pretinșilorŭ agitatorĭ ai naționalitățilorŭ, nu s'a împlinitŭ.

De astădată ministrulŭ-președinte ne-a făcutŭ o surprindere tăcêndŭ cu totulŭ despre naționalitățĭ, ca și când n'arŭ mai esista. Póte că a făcut'o acésta în convingerea, că ceea ce era sĕ spună elŭ a și esecutatŭ colegulŭ sĕu dela interne, însărcinându pe procurorulŭ generalŭ a adresa cătră toțĭ procurorii din țéră faimósa circulară, despre care amŭ raportatŭ în numĕrulŭ trecutŭ și care are de scopŭ a introduce unŭ felŭ de inchisițiune pentru productele literare și ḍiarele nemaghiare și a curma astfelŭ pretinsa „agitațiune a naționalităților ŭ“.

Probabilŭ că ministrulŭ-președinte Tisza a recunoscutŭ însușĭ, că era inconvenabilŭ de a resuscita din nou cestiunea naționalitățilorŭ tocmai în nisce momente, când Maiestatea Sa se afla în mijloculŭ Ardealului. De aceea s'a mărginitŭ mai multŭ la cestiunea fatală financiară și și-a propusŭ de a pregăti pe contribuabilĭ pentru viitórele urcărĭ de dare.

Indată după cuvintele întroducĕtóre ale discursului sĕu a trecutŭ Tisza la situațiunea financiară, care, ḍise elŭ, nu este așa de critică și de desperată, cum o descriu unii.

Totŭ acele frase ca mai nainte. Guvernulŭ ungurescŭ nu pórtă nicĭ o vină, că deficitulŭ s'a urcatŭ așa de cumplitŭ, ba ministrulŭ-președinte reclamă încă în favórea lui meritulŭ, că acestŭ deficitŭ nu este încă și mai mare.

Organulŭ contelui Apponyi „Budapester Tagblatt“, după ce constată că d-lŭ Tisza nicĭ de astădată n'a desfășuratŭ unŭ programŭ financiarŭ alŭ guvernului, cum era fiecare în dreptŭ a aștepta și după ce face unele observărĭ sarcastice asupra afirmărei ministrului-președinte, că situațiunea financiară este *seriósă*, dér nicidecum *critică*, resumă în următorulŭ modŭ esența vorbirei lungĭ din Oradea-mare:

„Ministrulŭ-președinte promite a mări veniturile statului și-a micșora eheltuelele. Veniturile, ḍice elŭ, sĕ se mărĕscă printr'o *urcare a dărilorŭ*. Spirtulŭ și tăbaculŭ vorŭ face începutulŭ, alte dărĭ vorŭ urma, cu tóte că *dările au crescutŭ deja enormŭ*. Chieltuielile au sĕ fiă reduse, întroducêndu-se principiulŭ *economiei*, despre care s'a vorbitŭ de atâtea orĭ. Că d-lŭ Tisza va reuși a face sĕ scăpămŭ de datorii prin păstrare este lucru îndoiosŭ, căcĭ deși este sigurŭ că dările ni se vorŭ urca, totușĭ precum ne arată esperiența, nu e posibilŭ a se reduce cheltuielile sub acestŭ regimŭ. Locuitorii statului vorŭ fi din nou suițĭ la dare, acésta e sigurŭ, dér însușĭ ministru-președinte nu crede — precum dovedesce puțina încredere ce-o arată limbagiulŭ sĕu și alusiunea la ominosulŭ „celălaltŭ“ care va avé sĕ urmeze după elŭ — că nouĕle sarcinĭ de dărĭ vorŭ puté nimicĭ deficitulŭ.“

„Cea mai însemnată cestiune, adecă cea financiară, n'a resolvat'o până acum ministrulŭ-președinte, și în adevĕrŭ, declarațiunile sale de acum ne dau asemenea puțină speranță, că va resolva vreodată acéstă cestiune. Décă ne gândimŭ câtŭ de aspru și de bruscŭ a judecatŭ Coloman Tisza pe ministeriulŭ Bitto, pentru că acesta n'a fostŭ în stare a restabili într'unŭ anŭ echilibrulŭ în financele statului; décă ne aducem aminte cu ce frase bombastice a debutatŭ Coloman Tisza în discursulŭ sĕu dela 1 Ianuariu 1875 și décă vedemŭ acum, că acelașĭ omŭ politicŭ n'a împlinitŭ nicĭ una din tóte minunatele promisiunĭ, ce le-a făcutŭ n'a împlinitŭ nicĭ una în cursŭ de doisprețece anĭ, atuncĭ trebue să ne îndoimŭ că ministrulŭ-președinte are priceperea și puterea, de a ăe scóte din acea miseriă financiară seriósă, ca sĕ nu ḍicemŭ critică, în care ne-a băgatŭ“.

Are dreptate mai departe fóia apponyistă, décă nu se mângăie asupra acestei miserie financiare cu laudele ce le-a adusŭ d-lŭ Tisza „progresului culturalŭ“ și „înmulțirei scólelorŭ,“ Scim că aderenții lui Apponyi nu diferă în privința „culturei maghiare“ de ideile d-lui Tisza, dér ne pare bine, că recunoscŭ celŭ puținŭ, că printr'o cultură ce, precum scimŭ, se monopoliséză numai în favórea unei treimĭ a poporațiunei statului, încă nu se póte șterge deficitulŭ.

Judecândŭ așa dér seriosŭ starea lucrurilorŭ, ministrulŭ-președinte a procedatŭ de astădată fórte înțelepțesce, că n'a mai sulevatŭ în discursulŭ sĕu pe lângă miseria financiară și miseria raporturilorŭ dintre naționalitățĭ, care încă și mai multŭ pledéză în contra lui și a guvernului

Valahii și regele ungurescŭ.

Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Ellenzék“ dela 16 Septemvre:

»Corespondentulŭ nostru din Deva scrie minunate lucrurĭ despre purtarea Valahilorŭ. Astfelŭ între altele vre-o 200 de Valahĭ s'au datŭ erĭ după améḍĭ pe lângă Archiducele Albrecht, stăruindŭ ca acesta sĕ înainteze regelui petiția lorŭ«.

„Dér Archiducele a datŭ deputațiunei rĕspunsŭ negativŭ și ea s'a depărtatŭ cu buzele umflate. Nu mai puținŭ plouată a rĕmasŭ deputațiunea preoțimei Valahe și în urma rĕspunsului, pe care l'a datŭ regele la vorbirea protopopului Papiu, în care a accentuatŭ înaintea preoților ŭ mai vêrtosŭ respectarea legilorŭ. Altmintrelea Valahii încă la întrarea în orașŭ au voitŭ sĕ provóce o demonstrațiune bătătóre la ochĭ în contra Maghiarilorŭ și numai întrevenirea plină de tactŭ a viceșpanului a împiedecatŭ neplăcerile. Apoi ḍĕu de astădată au avutŭ ocasiune frații valahĭ sĕ înțelégă, că svêrcolirile lorŭ înaintea corónei nu suntŭ tocmai plăcute — și ar fi bine acum sĕ-șĭ vină odată în orĭ«.

După „Ellenzék“ s'a grăbitŭ și corespondentulŭ tiszaistŭ din Pesta alŭ lui „Neue fr. Presse“ a trimite acestei foi unŭ asemenea comunicatŭ. Scopulŭ ce-lŭ urmăresce și o fóiă și alta e vĕditŭ. Vorŭ sĕ spele pe harapŭ ca sĕ nu mai fiă așa de negru. Dér avemŭ credință tare, că svêrcolirile lorŭ în contra nóstră vorŭ rĕmâné de rusine. Svêrcolirile de carĭ vorbescŭ ei suntŭ simple născocirĭ și ce rĕmâne adevĕratŭ din tóte este, că chiar și prin asemenĭ comunicate tendențióse nu se constată decâtŭ numai și numai nemulțămirea generală a Românilorŭ.

Slăbirea influinței Ungurilorŭ.

Foile Cehilorŭ bĕtrânĭ și tinerĭ continuă a se ocupa de Ungurĭ.

„Narodni Listy“ ḍice că se simte în cercurile guvernamentale unguresci o slăbire a influinței unguresci, asta o dovedesce vorbirea ce a ținut'o deunăḍĭ Ludovicŭ Tisza la Seghedinŭ și atitudinea lui „Nemzet“. Tóte svêrcolirile de 20 de anĭ ale Ungurilorŭ, ḍice fóia cehă, tótă presiunea, tótă persecuțiunea naționalitățilorŭ nemaghiare a fostŭ muncă zadarnică și perdută. Ungurii se simtŭ aḍĭ totŭ așa de slabĭ și fară putere față cu raporturile europene, precum erau și la începutulŭ erei celei nouĕ, ce s'a întrodusŭ prin pactulŭ cu Beust. „Amŭ susținutŭ totdéuna, că așa se va fini cânteculŭ ungurescŭ. Adeseorĭ de pe buzele țĕranilorŭ slavĭ, la întrebarea, că ce progresŭ face maghiarismulŭ în scólele slave, amŭ primitŭ rĕspunsulŭ: Ah ce, cu maghiarismulŭ nu e nimicŭ. Copii trebue sĕ învețe ungueresce, dér îndată ce părăsescŭ scóla, nicĭ nu se mai gândescŭ la aceea. Maghiarismulŭ nu însémnă nimicŭ în lume. E cunoscutŭ și aceea, că în urma pressiunei maghiare, germanismulŭ nu numai în Croația a prosperatŭ totŭ mai multŭ, ci chiar în Pesta și în Buda nu potŭ împedeca lățirea germanismului. E mirare dér, că Ungurii își simtŭ slăbiciunea lorŭ? Décă actuala partidă guvernamentală în Ungaria ar avé sentimente amicale față cu propriulŭ poporŭ, atuncĭ ar trebui ca, atâtŭ față cu propriele popóre nemaghiare, câtŭ și față cu jumătatea de dincóce a monarchiei, sĕ'șĭ schimbe politica ei. Durere, că pentru o astfelŭ de schimbare nu se vede nicĭ unŭ semnŭ nicĭ dincolo nicĭ dincóce.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

„Rĕsboiulŭ din Bucurescĭ scrie:

Pe când Turculŭ celŭ fanaticŭ s'a“ desvĕțatŭ încă dela 1878, — de când ne-am declaratŭ independențĭ — d'a ne mai privi de statŭ vasalŭ și ținutŭ d'a satisface felŭ de felŭ de pretensiunĭ când din partea Porții când din partea vreunuia din fostele puterĭ garante, — vecinii noștri, **nobilii** și **civilisații** Ungurĭ, nu se pot încă familiarisa cu nicĭ unŭ prețŭ cu ideea, că atâtea drepturĭ câte avemŭ noi d'a ne amesteca în afacerile interióre ale lorŭ, totŭ atâtea au și ei d'a se amesteca în ale nóstre.

Art. 21 din constituția nóstră garantéză **absoluta** libertate a constituții precum și libertatea **tuturorŭ** cultelorŭ, intru câtŭ însĕ celebrațiunea lorŭ nu aduce o atingere ordinei publice séu bunelorŭ moravurĭ; — libertățĭ care datéză chiar multŭ mai nainte de constituția nóstră actuală. — Așa fiindŭ, n'a fostŭ împedecată până aḍĭ nicĭ o religiă, fiă de vre-unŭ ritŭ creștinŭ, fiă de ritulŭ mosaicŭ, d'așĭ clădi temple de rugăciune și d'așĭ celebra culturile lorŭ în deplină libertate și în cea mai complectă liniște. — Mai multŭ de câtŭ atâtŭ: Unele din aceste culte atêrnândŭ de nisce autoritățĭ superióre ale bisericilorŭ din streinătate, nimenea nu s'a gânditŭ a pune cea mai mică piedecă petrecerii în țéră a unora din demnitarĭ, carĭ au venitŭ și vinŭ sĕ visiteze bisericele lorŭ, țiindŭ predicĭ și regulândŭ afacerile lorŭ eclesiastice.

Cu tóte acestea avemŭ aḍĭ sĕ înregistrămŭ o plângere amară — nu a unorŭ locuitorĭ din țéră, ci a vecinilorŭ noștri ungurĭ, în contra mĕsurilorŭ luate de guvernulŭ nostru spre a împedeca pe episcopulŭ reformaților ŭ, pe Monsignorele **Dominik Szasz**, d'a ținé discursurĭ în locurĭ deschise, d'a visita scólele coreligionarilorŭ lui, scolĭ care nu potŭ funcționa de câtŭ strictŭ după legile nóstre generale relative la instrucțiunea publică.

Celŭ dântêiu actŭ de inprudență, pe care l'au comisŭ împintenații noștri vecinĭ, a fostŭ marele tapajŭ ce au făcutŭ prin ḍiarele lorŭ asupra hotărîrii numitului episcopŭ, d'a porni în România în scopŭ d'a realisa nisce proiecte, relative la organisația séu unirea comunitățilorŭ protestanților ŭ reformațĭ (Calvinĭ); bine înțelesŭ numai și numai a celorŭ de naționalitate maghiară, — căcĭ avemŭ și numĕroșĭ elvețienĭ de acéstă religiă, carĭ însĕ nicĭ nu frecventéză biserica calvină, de órece ea are mai multŭ unŭ caracterŭ **naționalŭ**, aparținêndŭ unei comunitățĭ compusă **numai** din Ungurĭ, alŭ căreia preotŭ nu scie decât numai unguresce slujindŭ **numai** în acéstă limbă.

Țineamŭ sĕ menționămŭ aceste împrejurărĭ, pentru a stabili că, în afacerea de care ne ocupămŭ, religiunea séu credințele religióse jócă unŭ rolŭ secundarŭ, pe când vecinii noștri se silescŭ a da lucrurilorŭ unŭ caracterŭ cu totulŭ altfelŭ, imputându-ne unŭ felŭ de persecuțiă în contra elementului ungurescŭ.

Scopulŭ tapajului făcutŭ de către ḍiarele maghiare cu hotărîrea acestui episcopŭ d'a porni în România, nu puté fi altulŭ, decâtŭ pe d'oparte d'a provoca nisce manifestațiunĭ pompóse de primire în țéră la noi, ér pe de alta, prin aparițiunea sa oficiósă precum și prin disposițiunile ce era decisŭ sĕ le ia la noi prin **pretinsa** sa autoritate, — care însĕ trece peste atribuțiunile sale pur religióse, — sĕ stabilĕscă unŭ felŭ de precedentŭ, pe care nu puteamŭ sĕ-lŭ tolerămŭ ca statŭ independentŭ și prin urmare fórte corectŭ a procedatŭ guvernulŭ împiedecându-lŭ d'așĭ realisa proiectele sale.

Rolulŭ orĭ-căruĭ demnitarŭ bisericescŭ streinŭ, care vine în ţéră, nu póte fi de câtŭ pur religiosŭ şi acésta chiar, fără a atinge câtuşĭ de puţinŭ vre-o disposiţiă a legilorŭ nóstre generale privitóre la orĭ ce cultŭ; — ei potŭ sĕ visiteze bisericile lorŭ invitândŭ pe coreligionarĭ spre a da poveţe de moralitate séu bisericescĭ preoţilorŭ şi credincioşilorŭ lorŭ; însĕ nicĭ odată nu le póte fi permisŭ s'alunece pe alte tĕrîmurĭ, precum este obiceiulŭ d-lorŭ Ungurĭ, carĭ nu lasă sĕ treacă nicĭ o ocasiă spre a-şĭ manifesta ura lorŭ neîmpăcată contra naţionalităţiĭ române. Vomŭ proba acésta prin fapte positive în numĕrulŭ nostru viitorŭ.

SCIRILE DILEI.

Cu ocasiunea deschiderei noului anŭ şcolarŭ 1887/8 la universitatea din Cluşiu, fostulŭ rectorŭ magnificus Dr. Ianos Szamosy ţinŭ o vorbire în care dise între altele: »M'am gânditŭ multŭ şi desŭ asupra împrejurărei, că ce póte fi motivulŭ, de universitatea nóstră cu tóte fundaţiunile, stipendiele, preţurile şi scutirile de taxe de învĕţămêntŭ, nu e mai numerosŭ visitată, şi am ajunsŭ în fine la convingerea, că trebue căutată causa în scumpetea estraordinară a oraşului nostru. Scumpe şi rele suntŭ locuinţele, scumpă şi relativŭ rea îngrijirea şi nutrirea junimei. Nu numai universităţii nóstre, ci şi oraşului i-ar face unŭ bunŭ serviţiu acela, care şi-arŭ îndrepta atenţiunea asupra ameliorării acestorŭ stărĭ. Cluşiulŭ trebue sĕ devină unŭ oraşŭ universitarŭ în sensulŭ strictŭ alŭ cuvêntului, dér oraşele universitare trebue sĕ îngrijéscă de esistenţe bune şi eftine". — Vorŭ fi şi acestea motive de slabă visitare a universităţii cluşiane; e tristŭ lucru însĕ, că nu vreu sĕ recunóscă »patrioţii« adevĕratele motive: numĕrulŭ micŭ alŭ Ungurilorŭ în Ardélŭ, şovinismulŭ ungurescŭ fără semĕnŭ, persecutarea şi batjocurirea tinerimei nemaghiare, caracterulŭ curatŭ maghiarŭ alŭ universităţii, etc. In astfelŭ de imprejurărĭ, câtŭ e hêulŭ nu va fi Cluşiulŭ oraşŭ universitarŭ.

—x—

Din causa difteritei ce bântue, s'au închisŭ tóte institutele de învĕţămêntŭ din Blaşiu pe timpŭ nedeterminatŭ.

—x—

Precum i se scrie din Reghinŭ fóiei „Sieb. Deutsch. Tgbltt", notarulŭ I. Fleischer din Băteşŭ, care de 20 de anĭ a domnitŭ ca unŭ paşă, e trasŭ în cercetare disciplinară şi suspendatŭ din funcţiune pentru negligenţă în serviciu, necunoscinţa de lege, şi pentru alte fapte penale ca: cassa comunală gólă puşcă, cu tóte venitele cele marĭ, disordine şi încurcătură în administrarea comunei, taxele îndoite pentru avertismentele de dare, modificarea hotărîrilorŭ representanţei comunale în protocolŭ séu chiar netrecerea lorŭ în protocolŭ, luarea de taxe pe timbre ce le folosea numai parte din ele orĭ de locŭ, aşa că partidele plătéu din nou timbrele şi alte multe fapte cuprinse în 40 de cóle ce le-a scrisŭ solgăbirĕulŭ. — Şi abia după 20 de anĭ i se descoperŭ pĕcatele! Ce »strălucită« administraţiă!

—x—

In 9 (21) Septemvre n. a repausatŭ protopopulŭ tractului Blaşiu şi directorulŭ preparandialŭ, normalŭ şi alŭ scólei de fete din Blaşiu, Alimpiu Blaşianu, în etate de 59 anĭ. Inmormêntarea s'a sĕvĕrşitŭ adĭ în 11 (13) Septemvre n.

—x—

La congresulŭ higienicŭ ce se va ţiné în Viena s'au anunţatŭ până acum a lua parte 1720 de membri din diferite părţĭ ale lumei România va fi representată de către profesorulŭ de universitate Dr. Felix. D-sa se duce la Viena cu câte-va dile înainte de deschiderea congresului, pentru că — fiindŭ raportorŭ — a fostŭ chiematŭ mai nainte împreună cu ceilalţĭ raportorĭ ai acestei învĕţate întrunirĭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, comerţŭ şi industriă a încuviinţatŭ comunei Măghiăruşŭ din comitatulŭ Murĕşŭ-Turda, ca târgurile anuale, în loŭ de terminele de până acum, sĕ şi-le ţină în viitorŭ la 6 Februarie, 10 Aprilie, 5 Augustŭ şi 15 Noemvre.

—x—

Lucrările de trasare a căii ferate vicinale Sibiiu-Făgăraşŭ, cu staţiunĭ la Tălmaciu şi Avrigŭ, fiindŭ gata, se vorŭ aşterne ministerului spre aprobare, cerêndu-i se şi concesiune definitivă pentru construirea liniei.

—x—

Agio vamalŭ s'a stabilitŭ pe luna Octomvre cu $2^1/_2$%.

—x—

Cetimŭ în „Ecoulŭ Severinului:" „In obórele de rîmătorĭ din Severinŭ s'au instalatŭ până acum 2000 de rîmătorĭ, din carĭ 720 se hrănescŭ de direcţiune şi restulŭ de proprietarii lorŭ. Peste curêndŭ se va face unŭ transportŭ de porcĭ de ai noştri la Steinbruch. Grăsimea, frumseţea şi greutatea lorŭ va întrece pe orice alţĭ rîmătorĭ din pieţele străine, carĭ s'au presentatŭ până adĭ în comerciu."

—x—

Din Mangalia i se scrie »Unirei«, că sub o movilă de lângă oraşŭ, la o înălţime de 5 metri d'asupra nivelului mărei, s'a datŭ de nisce zidării de piétră, aşedate în formă de boltă, şi pare sĕ fi fostŭ acolo unŭ cavou. La basă, zidăriele se întindŭ; s'au scosŭ petre fórte marĭ, ele suntŭ lipite între ele prin straturĭ de varŭ. S'au începutŭ săpăturĭ; se cere însĕ timpŭ şi braţe multe ca sĕ se pótă pĕtrunde înăuntru.

—x—

Vechiulŭ şi marele clopotŭ alŭ Mitropoliei din Bucurescĭ a fostŭ fotografiatŭ şi adĭ séu mâne va fi spartŭ în mai multe bucăţĭ spre a puté fi transportatŭ la Pesta, ca sĕ fiă din nou turnatŭ. Noulŭ clopotŭ se va aşeda pe dealulŭ Mitropoliei, în drépta; lucrările de fundaţiune se vorŭ începe în curêndŭ. Noulŭ clopotŭ va avea următórea inscripţiă: „Anulŭ M.D.CCCLXXXVIII. Sub Regele Carolŭ I şi Elisabeta Regina, purtândŭ cârma Mitropoliei Ungro-Vlahiei Dom nulŭ Domnŭ Iosefŭ Gheorghianu, Primatulŭ României, s'a turnatŭ din nou clopotulŭ acesta alŭ catedralei Mitropolitane, din iniţiativa Sa, prin subscriere publică. Materialulŭ s'a luatŭ atâtŭ din clopotulŭ spartŭ, care a fostŭ turnatŭ din tunurile luate de armata rusă la Silistra în anulŭ 1829, fiindŭ guvernatorulŭ Principatelorŭ generalŭ Kiselef, ér Mitropolitŭ alŭ ţĕrei Grigore, câtŭ şi din unŭ altulŭ micŭ, făcutŭ sub Mitropolitulŭ Teodosie în anulŭ 1693". Pe partea opusă va fi o inscripţiă biblică, ér pe părţile laterale vorŭ fi gravate: marca ţĕrei, patronii Mitropoliei, şi st. Dimitrie, precum şi marca fabricei, unde clopotulŭ va fi turnatŭ.

Din Austria.

Lupta Cehilorŭ în contra mĕsurilorŭ ministrului *Gautsch* ia pe di ce merge mai marĭ dimensiunĭ. Se conchiamă încă şi acum meetingurĭ cu scopŭ de a protesta în contra lorŭ. Guvernulŭ a interdisŭ câteva din aceste meetingurĭ sub diferite pretecste.

In dilele aceste oraşulŭ Kuttenberg a trimisŭ o deputaţiune la ministrulŭ Gautsch ca sĕ se plângă că tractéză în modŭ aşa de maşterŭ interesele învĕţămêntului în acestŭ oraşŭ. „Hlas Naroda" critică aspru pasulŭ acesta alŭ oraşului numitŭ dicêndŭ, că raporturile faţă cu ministrulŭ de instrucţiune au devenitŭ o *afacere generală solidară a întregului poporŭ cehicŭ* şi că îi este numai spre scădere *oposiţiunei cehice*, décă unŭ oraşŭ singuraticŭ se esclude dela solidaritate pentru unŭ interesŭ localŭ şi merge sĕ cerşéscă la ministru, umilindu-se astfelŭ printr'o *acţiune separată*.

Nu trece o di ca sĕ nu fiă atacatŭ câtŭ se póte de aspru ministrulŭ Gautsch din partea pressei cehice. Acum se plângŭ foile din Praga că la numirile din urmă de profesorŭ Gautsch, nu a avutŭ în vedere şi aceea ca cei numiţĭ, pe lângă aceea, că vorbescŭ limba cehică, *sĕ aibă şi sentimente cehice*. Profesorii numiţĭ de Gautsch adaugă foile cehe, neavêndŭ sentimente cehice vorŭ veni în conflictŭ cu sentimentele junimei cehice şi acésta este unŭ lucru condamnabilŭ din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ de cultură cehice.

Una din foi anunţase, că clubulŭ Cehilorŭ din camera vieneză nu va întreprinde nicĭ o acţiune în contra ministrului Gautsch. Faţă cu acéstă faimă, organulŭ lui Rieger declară, cum vĕdurămŭ mai susŭ lupta contra ministrului ca o afacere solidară a tuturorŭ Cehilorŭ, ér Gazeta de Moravia asigură, că „Cesky klub" va fi silitŭ sĕ întreprindă o acţiune în contra lui Gautsch. Sesiunea viitóre parlamentară promite dér a fi fórte mişcată.

Vorbirea ministrului Tisza în Oradea-mare.

O telegramă de erĭ ni-a comunicatŭ în câteva cuvinte numai esenţa discursului ce primulŭ ministru Tisza l'a adresatŭ alegĕtorilorŭ sĕi din Oradea mare. „Agenţia Havas" ne comunică unŭ resumatŭ mai complectŭ din acéstă vorbire. Ministrulŭ constată, că Ungaria a făcutŭ marĭ progrese economice şi a îmbunătăţitŭ situaţiunea sa financiară. Guvernulŭ speră că, urmândŭ sĕ facă economii, se vorŭ obţine beneficii mai marĭ din consumarea tutunului şi că se va ajunge la restabilirea echilibrului bugetarŭ. Guvernulŭ speră a obţiné unŭ venitŭ mai mare prin regularea impositului asupra beuturilorŭ spirtuóse. Finanţele suntŭ încărcate prin sarcinele ce impunŭ întreţinerea armatei. Ministrulŭ preşedinte dice că dorinţa câtorva marĭ puterĭ de a nu vedea turburându-se aşa de iute pacea europénă este întemeiată; dér, adauge dênsulŭ, suntemŭ siliţĭ a întreţiné forţa armatei nóstre, atâta vreme câtŭ popórele vecine vorŭ desfăşura o mare activitate nu numai pentru a întreţiné armata lorŭ, dér şi pentru a o spori.

Unde va fi vĕdutŭ ministru-preşedinte progresŭ economicŭ şi îmbunătăţire a situaţiunei economice, Dumnedeu scie, la noi de sigurŭ că nu. Dovadă emigrările şi sĕrăcia care bântue ca o epidemiă.

Unŭ învĕţatŭ nesciutorŭ.

François Coppée — dice „Naţiunea" — a datŭ în repetiţiă la Odeon o nouă dramă întitu-

---

FOILETONU.

Scóla pseodo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886. 8° 252 pag.

(Urmare.)

Avemŭ aşadér sĕ adorămŭ în istoriografia ţĕrilorŭ nóstre pe doi Moise, pe Notariulŭ anonimŭ alŭ regelui Bela ca Moise alŭ istoriografiei ungurescĭ şi pe Petru Maiorŭ ca Moise alŭ istoriografiei române. „Acesta, adecă Petru Maiorŭ, ne spunŭ editorii sĕi din Buda-pesta, documentă gloriósa nóstră origine italo-romană, elŭ ne probă că suntemŭ Latinĭ, fii lui Traianŭ şi Romanĭ, elŭ ne documentă vechimea şi continuitatea poporului romănŭ în Transilvania, şi totodată ne documentă drepturile, ce ne competŭ aicĭ ca poporulŭ celŭ mai vechiu.

Aşa vorbescŭ nu numai editorii scrierilorŭ sale din Buda-Pesta, dér chiar şi învĕţatulŭ Densuşianŭ se esprimă în a. 1885 în acelaşĭ înţelesŭ dicêndŭ: „Şi aci spre onórea sciinţei române trebue sĕ amintimŭ, că părerile lui Petru Maiorŭ, în ce privesce epoca vechiă séu epoca romană, anume că Dacii parte au fostŭ esterminaţĭ, parte au părăsitŭ ţéra, şi în fine că poporulŭ romanŭ nu s'a amestecatŭ cu Dacii, — au fostŭ apróape pe deplinŭ aprobate de lumea învĕţaţilorŭ de astădĭ, şi chiar din partea acelora, carĭ în cestiunea post-romană, au rĕmasŭ încă adversarii lui Petru Maiorŭ şi ai întregei scóle române.

Acéstă scólă istorică română, pe care Densuşianu cu convicţiune sciinţifică o amintesce aicĭ, de sigurŭ că nu s'a formatŭ numai dela a. 1871, după ce au apărutŭ studiele lui Rösler despre Românĭ, ci ea a trebuitŭ de sigurŭ sĕ esiste încă din timpulŭ lui Petru Maiorŭ, şi la formarea acestei scóle a contribuitŭ de sigurŭ Şincai precum şi Petru Maiorŭ.

In ce privesce pe George Şincai, scóla istorică română a formatŭ o legendă în jurulŭ lui şi prin care vrea sĕ caracteriseze într'unŭ modŭ nemai audiŭ tirănia ungurĕscă.

Alesandru Popŭ din Transilvania — care dela a. 1849 îşĭ desvoltă tótă activitatea sa în Ţéra românéscă sub numele de Ilarianŭ Papiu, citi în anulŭ 1869 în sinulŭ Academiei române din Bucurescĭ unŭ discursŭ sub titlulŭ: „Viéţa, operele şi ideile lui George Şincai".

Şincai, scrie Popŭ, înaintă în 1 Iunie 1813 opera sa: *„Chronicon Daco-Romanorum sive Valachorum"* censorului din Transilvania, care îşĭ dete părerea, că tipărirea acestei opere nu se póte concede, fiindŭ că publicarea ei ar avé urmărĭ periculóse. Popŭ pune în péna censorului următórea sentinţă: *„Opus igne, autor patibulo dignus"* = opera merită sĕ fiă arsă, ér autorulŭ sĕ fiă spêndurătŭ".

Când Popŭ îşĭ termină discursulŭ sĕu, Heliade, preşedintele Academiei, se sculă şi dise: »Domnii mei, diua de astădĭ este o di memorabilă, fiindŭ că amŭ eternisatŭ memoria lui George Şincai, a unuia din cei mai marĭ Românĭ, a unui *martiră* alŭ naţionalităţii nóstre".

Unŭ altŭ scriitorŭ însemnatŭ românŭ, Obedenariu, publică în a. 1876 în Parisŭ cu ocasiunea esposiţiunii universale de atuncĭ o carte întitulată: *„La Roumanie économique d'après les données les plus récentes«*, în care dênsulŭ înfăţişéză raporturile Românilorŭ cu Ungurii, şi între altele naréză următórele despre Şincai: »Pe la finele seculului trecutŭ, Şincai fù trimesŭ la Roma, ca sĕ termine studiele teologice. In Roma Şincai lucră di şi nópte la istoria patriei sale. Abia se întórse apoi acasă şi aci avù sĕ sufere viéţa întrégă persecutiunĭ, fiindŭ că elŭ susţinuse în cronica sa drepturile Românilorŭ de a fi o naţiune liberă şi independentă. Guvernulŭ ungurescŭ condemnă pe autorŭ la furcĭ, şi opera sa sĕ fiă arsă, fiindŭ că aşa a fostŭ verdictulŭ censorului. Nefericitulŭ patriotŭ fù silitŭ sĕ fugă, sĕ se ascundă şi petrecù întrégă viéţa sa în cea mai estremă miseriă".

Orĭ-cine va reti discursulŭ lui Popŭ, va trebui sĕ simţéscă cu durere esclamaţiunea preşedintelui Academiei

lată *Justicier*. Piesa are unŭ subiectŭ din evulŭ mediu; acţiunea se petrece la sfârşitulŭ vécului XV pe ţĕrmurile Dunărei.

Constantinopolulŭ e luatŭ de Mahomedŭ, Turcii, beţĭ de gloriă, se năpustescŭ asupra Europei desarmate. Décă barbarii ar trece Balcanii, singura piedecă, lumea creştină arŭ fi în prada lorŭ.

Atuncĭ în munţii aceştia sĕlbaticĭ, se rădică unŭ poporŭ de vitejĭ. Soldaţii suntŭ strămoşii rasselorŭ acestora de Albanesĭ, Sêrbĭ şi Bulgarĭ, ale cărorŭ urme le mai vedemŭ şi adĭ.

Şefii lorŭ se numescŭ Scanderberg, marele Hunyade şi Mihaiu Vitézulŭ. Ei se împotrivescŭ şi în sfârşitŭ cadŭ; dér naţiunile catolice iau dela dênşii pildă şi se unescŭ atuncĭ în potriva năvălitorilorŭ.

François Coppée face bine că esplică corespondentului diarului „L'Independance Belge", din care împrumutămŭ novela acésta, că elŭ, autorulŭ, n'a ţinutŭ sémă tocmai de datele istorice şi etnografice, ci mai multŭ de inspiraţiunea sa poetică. Altmintrelea n'amŭ înţelege cum a comisŭ colosala greşélă de a face din Mihaiu-Vitézulŭ unŭ comandantŭ alŭ Albanesilorŭ, Sêrbilorŭ şi Bulgarilorŭ.

Orĭ cum ar fi, nu este permisŭ unui autorŭ — cu atâtŭ mai multŭ că se numesce François Copée — sĕ trateze unŭ subiectŭ istoricŭ fără sĕ cunóscă istoria.

Esemplu demnŭ de imitatŭ.

Ciceu, Augustŭ 1887.

Stimabilă Redacţiune! Românulŭ nu va peri nicĭ odată. Cu câtŭ presiunea asupra lui este mai mare, cu atâta mai multŭ se vĕdesce în Românĭ iubirea către limba lui străbună şi talentulŭ, ce nu póte fi nimicitŭ nicĭ odată. Pe când — în urma persecuţiunilorŭ celorŭ dela cârmă pornite asupra nóstră — unii din tinerii noştri propagă cultura în limba română prin Bitolia în Macedonia, şi în părţile orientale cele mai estreme ale Orientului europeanŭ, devenindŭ astfelŭ apostolii culturei la fraţii din acele părţĭ, pe atuncĭ tinerii şi bărbaţii din generaţiunea mai tînĕră rĕmaşĭ în patria acésta, vĕdêndŭ că subsistinţa lorŭ după carte este tare problematică, începŭ a-şĭ însuşi şi sciinţa diferitelorŭ arte şi măiestrii, şi încă intr'unŭ modŭ pe câtŭ de repentinŭ pe atâta şi de escelentŭ.

Acéstă mişcare progresivă din sînulŭ fraţilorŭ mei voiu proba-o din când în când prin fapte. De astădată am onóre a vĕ trimite portretulŭ*) d-lui notarŭ cercualŭ Georgiu Micu din Nuşfalĕu — Comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca — ţinêndŭ în mână ca sĕ cetéscă iubita nóstră „Gazeta Transilvaniei.« Acestŭ portretŭ esecutatŭ cu multă acurateţă precum vedeţĭ, este făcutŭ — afară de expunere — de propria d-sale mână.

D-lŭ notarŭ G. Micu vĕdêndŭ câtŭ de nesigură este pânea Românului la noi aplicatŭ în orĭ ce oficiu — în decursŭ de trei lunĭ, dela unŭ cumnatŭ alŭ sĕu a învĕţatŭ arta fotografică. Astădĭ d-lŭ Micu pe lângă notarŭ este şi unŭ bunŭ fotografŭ românŭ în părţile aceste, precum ilŭ dovedesce lucrulŭ sĕu

Iniţiativa fratelui Micu este cu atâta mai recomandabilă, cu câtŭ pe acéstă cale *orĭ ce Românŭ îşĭ póte asigura subsistinţa, când adecă pe lângă carte mai învéţă şi altă artă séu chiar măiestriă onorabilă.* Dér mai câştigămŭ în modulŭ acesta în două privinţe:

1) Nu suntemŭ siliţĭ a ne părăsi patria şi a face locŭ la streinĭ. 2) Mulţĭ dintre noi nu vorŭ avé nevoiă a-şĭ părăsi legea şi a-şĭ renega numele pentru câte unŭ oficiu séu osŭ de rosŭ din partea statului, nicĭ pentru pierderea lui.

Sĕ facemŭ dér usŭ, fraţilorŭ, de mintea nóstră, de talentele nóstre. Acésta este destulŭ de invenţiósă ca sĕ ne dobêndéscă tóte mijlócele de lipsă pentru subsistenţa nóstră, pentru conservarea naţionalităţii nóstre, pentru care scopŭ datorŭ este fiecare Românŭ sĕ întrebuinţeze tóte mijlócele oneste şi legale, după esemplulŭ fratelui Micu, ca sĕ nu fiă silitŭ intr'o oră de nenorocire a lua lumea în capŭ. Amŭ disŭ.

*) Mărturisimŭ că e fórte isbutită fotografia şi nu putemŭ decâtŭ sĕ felicitămŭ pe d-lŭ Micu pentru salutara ideă de a învéţa o măestriă, care e plugŭ de aurŭ. Red.

Carlotta Leria.

Étă — după „Voinţa Naţională« — în ce modŭ apreciéză celebrulŭ criticŭ musicalŭ **Fetis** (care semnéză cronicile sale din „Independance Belge" cu XX), talentulŭ de cântăréţă şi soală a artistei române Leria:

„D-ra Leria a făcutŭ unŭ fórte fericitŭ debutŭ în rolulŭ Margarite (din Huguenoţĭ). Ea are vocea pré plăcută, mlădiósă şi bine pusă, de o frumósă calitate de timbru şi mai alesŭ în registrulŭ de susŭ. Ca vocalistă ea nu se mărginesce a da „*l'à-pen-près* alŭ trăsăturilorŭ; ea le esecută realminte, lealminte. Deşi e cântăréţă légère de operă mare, avêndŭ în atribuţiunile ei departamentulŭ fioriturilorŭ, atenţiunea d-rei Leria nu s'a îndreptatŭ esclusivŭ asupra virtuositâţei; ea scie colora o simplă frasă metodică şi nu ignoră ce mijlocŭ puternicŭ se dobândesce în orĭ-ce genŭ de musică, din studiulŭ accentului. Pe lângă tóte acestea Leria este comediană bună şi jócă cu inteligenţă rolulŭ ce cântă cu artă. Principesele de opere marĭ n'au obiceiulŭ sĕ ne pré dea tóte aceste. Leria a făcutŭ sĕ iasă în realţŭ şi cu fineţă bucăţĭ pe carĭ alte cântăreţe le lasă nebăgate de sémă. Aşa bunioară ea dise, adresându-se către Velentinŭ şi vorbindŭ de Raulŭ: »Ei bine, atuncĭ eu ilŭ voiu vedea! în aşa modŭ, că aminti pe M-lle Carvalho, şi totuşĭ fără a o copia, ci punêndŭ în vorbele aceste, ca şi dênsa, o spirituală intenţiune."

Celebrulŭ criticŭ, pururea fórte scumpŭ la lăudatŭ, este, cum se vede din cele de susŭ, pe deplinŭ mulţămitŭ de arta şi vocea iubitei nóstre Româncuţe. Abia atâtŭ găsesce de corectatŭ, nu în cântecŭ, ci în joculŭ de actorŭ alŭ Leriei, că o îndémnă sĕ nu înmulţéscă »parfois« gesturile peste mĕsură, gesturĭ esplicate prin emoţiunile debutului.

Unŭ altŭ diaristŭ cronicarulŭ dela „Le Rapide" din 11 Septemvre, după ce vorbesce cu laudă de artiştĭ şi după ce constată nesuccesulŭ tenorului Tumié, cu cea mai mare nepărtinire dice apoi: „*Pour la bonne bouche* am lăsatŭ sĕ vorbimŭ despre d-ra Leria. Bravo! Margareta de Navara: Du-te de te spêndură d-ră Hamaekers! Chiar şi după d-ta, s'au găsitŭ cine sĕ detaileze şi sĕ-lŭ facă fermecătorŭ, — fermecătorŭ, m'audĭ d-ta? — rolulŭ ridiculŭ alŭ reginei din Huguenoţĭ! Elle est tout bonnement ravistanse M-lle Leria! şi are o voce frescă şi frumósă ca a unei pasĕre de codru, (ierte-mi-se astă comparaţiune clasică: de astă-dată baremĭ ea este justă!) şi a sciutŭ sĕ pórte diadema cu nu pré multă îngâmfare şi sĕ semene cu o adevĕrată regină: da, Leria a fostŭ adorabilă!"

Tóte diarele din Bruxela suntŭ pline de asemenea laude la adresa Leriei nóstre. Corespondinţele diarelorŭ parisiene confirmă şi ele asemenea mare succesŭ. Cetiţĭ „Le Temps", „Gilblas". »Le Matin", „Le Figaro«, etc., etc

---

Raportŭ poliţienescŭ. — Lunĭ în 19 Septemvre n. G. Spuderca, locuitorŭ în Schein, a furatŭ mamei sale Maria Spuderca mai multe bucăţĭ de îmbrăcăminte şi dispărù din casa părintéscă. Adĭ însĕ făptuitorulŭ, care voia sĕ amaneteze la oficiulŭ de amanetare printr'unŭ espresŭ lucrurile furate, fù prinsŭ şi predatŭ judecătoriei penale.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CLUŞIU, 23 Septemvre. — Regele a sositŭ aci la 5 óre d. a. şi a fostŭ fórte entusiasticŭ primitŭ.

LONDRA, 23 Septemvre. — Regina Victoria a luatŭ asupră'şĭ mediaţiunea între Italia şi Abisinia.

BERLINŬ, 23 Septemvre. — Bismarck serbéză adĭ în tótă liniştea jubileulŭ de 25 anĭ ca ministru. Numai miniştrii îi îmânéză o adressă.

SOFIA, 23 Septemvre. — O bandă de tâlharĭ a jefuitŭ lângă Bakarel poşta şi pe câţĭva călĕtorĭ.

VIENA, 23 Septemvre. — Zalewski, autorulŭ furtului comisŭ la poşta din Viena, fiindŭ trimisŭ înaintea Curţei cu Juraţĭ, a declaratŭ înaintea juriului că a fostŭ membru alŭ associaţiunei secrete anti-germane şi panslaviste şi că acéstă associaţiune, patronată de răposatulŭ Katkoff, este formată între Rusia şi Francia. Acusatulŭ pretinde a fi furatŭ banii din ordinulŭ şefului sĕu. Acestŭ pretextŭ curiosŭ este neapĕratŭ mincinosŭ. Zalewski a fostŭ condamnatŭ la 8 anĭ închisóre grea, ér Jeny Nathansohn a fostŭ achitatŭ.

DIVERSE.

Căsătoriă prin firulŭ telegraficŭ. — O căsătoriă din cele mai romantice a fostŭ celebrată dilele acestea la Starke Station în Georgia. Soţii nu se vĕduseră înaintea ceremoniei. Tênĕrulŭ H. Harris, era împiegatŭ telegrafistŭ la Daltan, éră tênĕra, Ella Philips, încă ocupa acelaşĭ postŭ la Sugas-Valley. In momentele de recreaţiune, Harris şi Ella se întreţineau personalŭ, prin firulŭ electricŭ, spunêndu-şĭ fiă-care impresiunile momentului. De aci simpatiă, amiciţiă şi, în cele din urmă, amorŭ şi propunerĭ de căsătoriă. Deunădĭ, hotărându-se în fine a se căsători: cu tóte formele, îşĭ dete întêlnirea la Starke-Station, unde, după compariţiunea lorŭ înaintea oficerului stărei civile, sĕvêrşiră şi ceremonia religiósă sub umbra celui mai mare şi mai stufosŭ nucŭ din partea locului. După ceremoniă, d-nulŭ şi d-na Harris au plecatŭ la Dalton, şi acum fiă care din ei îşĭ ocupă funcţiunea respectivă, cu hotărîrea ca, odată celŭ puţinŭ pe anŭ, sĕ se întórcă suh umbra fermecătorului nucŭ. —

***

Călĕtoria d-nului Emil Holub în Africa. — Din Viena se telegrafiază, că lucrurile aduse din Africa de Dr. Holub vorŭ puté fi espuse publicului abia în 1889. Dr. Holub a pĕtrunsŭ împreună cu soţia sa 316 milurĭ englese spre Nordŭ (începêndŭ dela Karpstadt), totŭ prin ţéră necunoscută, printre seminţii, carĭ nu vĕduseră nicĭ unŭ bărbatŭ albŭ şi încă şi mai puţinŭ o femeiă albă. De ea aveau aceştĭ sĕlbaticĭ şi lacomĭ ómenĭ ai naturei celŭ mai mare respectŭ: nicĭ odată nu se apropiau pré tare de ea, adeseorĭ conduse ea nearmată cu succesŭ tractările cu căpeteniile, pe când bărbatulŭ ei cu ómenii sĕi steteau deoparte gata sĕ o apere în casŭ de vre-unŭ atacŭ. Odată voiră sĕ o alégă regină, şi numai cu mare greutate putù sĕ se substragă furtunóselorŭ omagii. Dr. Holub a ajunsŭ până la 12 milurĭ depărtare de lacului Bangweolo.

***

Anticităţĭ avare. — In Palmsdorf lângă Szepes-Jglo a fostŭ de curêndŭ mare bucuriă între copii din satŭ carĭ se jucau. Se uitau la unŭ ţĕranŭ de acolo cum săpa o fântână; dér acestŭ omŭ săpândŭ totŭ mai adêncŭ, dete peste o mulţime de „jucării" ruginite: suliţe, săgeţĭ, balestre, vêrfurĭ de lance şi alte lucrurĭ atrăgĕtóre, pe care copii le luară cu învoiala ţĕranului arangiândŭ astfelŭ o grandiósă patriă de »brigandĭ şi soldaţi". Câţĭva ómenĭ din satŭ mai cu pricepere observară armele ruginite în mânile copiilorŭ şi se convinseră că suntŭ unelte de rĕsboiu de mare valóre istorică. Obiectele găsite s'au adunatŭ şi s'au făcutŭ cu succesŭ mai departe săpăturĭ în acelŭ locŭ. Armele se credŭ a fi din timpulŭ Avarilorŭ.

---

române, care declară pe Şincai de unŭ martirŭ alŭ naţionalităţii sale. Insĕ nu putemŭ de locŭ sĕ pricepemŭ povestirea lui Obedenariu, care de altmintrelea se întemeiază esclusivŭ numai pe discursulŭ lui Popŭ publicatŭ în a. 1869 în Analele Academiei române. Insĕ *„opus igne, autor patibulo dignus"*, stă neştersŭ în discursulŭ lui Popŭ, ca unŭ monumentŭ ruşinosŭ alŭ tiraniei ungurescĭ.

In anulŭ 1878 Academia din Bucurescĭ însărcină pe Nicolae Densuşianŭ sĕ facă cercetărĭ în Archivele Transilvaniei şi Ungariei cu privire la revoluţiunea ţĕranilorŭ din 1784—1785. Densuşianŭ îşĭ împlinì misiunea şi în a. 1880 publică resultatulŭ cercetărilorŭ sale.

Densuşianŭ aflà în Cluşiu manuscriptulŭ cronicei lui Şincai la călcâiulŭ căreia stă scrisŭ: Retento manuscripto et 4 impresis esemplaribus ad typum admittitur. Sign. Magno-Varadini 6-a maji 1812. Autonius Szerdahelyi mp. districtualis librorum revisor regius (L. S.) Adecă: Reţinêndu-se manuscriptulŭ şi 4 esemplare din cele imprimate, se concede tipărirea operei. Oradea mare 6 Mai. 1812. Antonu Szardahelyi, censorŭ districtualŭ regalŭ.

Vedemŭ aşa dér, că Şincai putea sĕ-şĭ tipăréscă cronica sa în Oradea mare, şi opera ar fi şi apărutŭ, întocmai după cum a apărut: *Istoria pentru începutulŭ Românilorŭ a lui Petru Maiorŭ în anulŭ 1812 în Buda.* Insĕ aicĭ ese la lumină partea muşcătóre ce esistă în caracterulŭ lui Şincai.

In Transilvania trăia încă pe timpulŭ acesta episcopulŭ unitŭ Ionŭ Bobŭ, cu care Şincai avuse o cértă la a. 1794, cértă din care avù Şincai sĕ sufere, dér nu episcopulŭ. Şincai cugeta acum că va puté sĕ capete o rĕsbunare morală asupra lui Bobŭ, décă opera sa va fi admisă şi de censura transilvană. Insĕ sórtea 'i fù nefavorabilă şi aicĭ. In timpulŭ acesta censorŭ la guvernulŭ transilvanŭ era episcopulŭ catolicŭ Martonfi, ér de altă parte episcopulŭ unitŭ (Iónŭ Bobŭ) era asesorŭ permanentŭ în consiliulŭ guvernului. Ce e dreptŭ, nu cunoscŭ mai de aprópe relaţiunile personalĭ ale acestorŭ doi episcopĭ, dér nu este nicĭdecum vre-o imposibilitate, ca dênşii sĕ fi convenitŭ câteodată, şi sĕ fi avutŭ óre-care inflnenţă unulŭ asupra altuia. Destulŭ, că influenţatŭ de Bobŭ, ori neinfluenţatŭ Martonfi nu fù de părere ca sĕ se tipăréscă opera lui Şincai şi dênsulŭ încheià opiniunea sa cu cuvintele următóre: »Décă voimŭ din nou sĕ aţiţămŭ poporulŭ şi pe Românii învĕţaţĭ cu publicarea acestei cărţĭ, atuncĭ vomŭ da ocasiune sĕ se încépă de nou tâlhăriile, omorurile şi aprinderile, şi acésta sĕ nu merite esiliulŭ şi închisórea?«

Aşa sună espresŭ raportulŭ autenticŭ alŭ censorului, »despre care noi amŭ avut până acum numai simple tradiţiunĭ", dice Densuşianŭ, care l'a cetitŭ în originalŭ şi l'a copiatŭ.

(Va urma).

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 15
Rentă de hârtiă 5%	87.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.40
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. —
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 20
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 25
Renta de hărtiă austriacă	81 25
Renta de arg. austr.	82 55
Renta de aurŭ austr.	112 45
Losurile din 1860	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare	882 —
Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 55
Londra 10 Livres sterlinge	125 95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{3}{4}$
» convert. (6%)	$89\frac{3}{4}$	$90\frac{1}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	$14.\frac{1}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 23 Septemvre st. n. 1887

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.68	Vend.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9 94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.‘

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sêcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sêcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.